

Az elvek és a gyakorlat egységéért

Vannak tanácskozások, amelyek — noha a napi politika, az azonnali tennivalók, sürgős ügyek jegyében is zajlanak — túltalnak a pillanatnyiságon, s nagy horderejű kérdéseket vetnek föl, következményük messze kihat, intelmük sokáig érvényes. Ez a megállapítás illik teljes mértékben a politikai nevelés, a propaganda és az ideológia terén dolgozó aktivisták és káderek szeptember elején tartott munkatanácskozására. Annál is inkább, minthogy e megbeszélés során az erkölcsi kérdések, a kommunista nevelés és propaganda, általában az emberformálás és a társadalmi élet sok-sok vetülete került szöbe, s valamennyi a szocialista fejlődés adott szakaszának, valamint távlati céljainak, a marxista humanizmusnak megfelelő útbaigazítást kapott.

A tanácskozáson pártunk főtitkára, a köztársaság elnöke nagy jelentőségű beszédet tartott, s többek között kijelentette: „...a politikai-ideológiai nevelésnek a dolgozók politikai tudata emelését kell homlokterébe állítani, hogy biztosítsa: a haza minden állampolgára értse meg azokat a bonyolult kérdéseket, amelyeket a forradalmi átalakulás vet fel országunkban és nemzetközi téren.“ Elhangzott ugyanakkor a megállapítás, hogy a megértésen túl fontos föladata az ideológiai munkának a termelőerők fejlődése, valamint a társadalmi és termelési viszonyok tökéletesedése folytán előállt helyzet, különféle jelenségek alapos megismerése, fölmérése, megvilágítása s az ennek megfelelő viszonyulás kialakítása, biztosítván ily módon is társadalmunk egészének előrehaladását.

A szocialista nevelés, az ideológia és a propaganda kérdéseivel pártunk több alkalommal is foglalkozott; a legmagasabb fórumok, a kongresszusok, konferenciák hozták erre vonatkozó határozatokat, s a különböző párt- és állami szervek e határozatok szellemében dolgoztak; gyakorlatilag minden párttag részt vett az oktatásban, s a munkások, földművesek, értelmiségiek milliói, a diákok százezrei részesültek ideológiai képzésben. Abból a megfontolásból kiindulva, hogy a szocializmus az emberért épül, s az új társadalom nem képezhető el művelt, haladotabb erkölcsű, magas szakképzettségű, ideológiailag, politikailag tisztánlátó ember nélkül, pártunk és a szocialista állam mindent megtett, hogy a nagyüzemekben, bányatelepeken, a legkisebb faluban és termelőszövetekben, az iskolákban és a KISZ-szervezetekben, a pártfőiskolán s valamennyi egyetemen gazdag tartalmú politikai oktatás folyjék.

A politikai nevelés és oktatás azonban olyan tevékenység, amely sohasem lehet tökéletes, s mint általában minden munkában, itt is időnként föl kell mérni az eredményeket, törekvéseket, irányzatokat, jelenségeket, s az eredmények mellett tanácsos szembenézni a ferdeségekkel, hiányokkal, mindenféle negatívummal is.

A tanácskozáson tartott záróbeszédében pártunk főtitkára többek között az ideológiai nevelés leszűkítése, korlátozott értelmezése ellen szállt síkra. Egyesek — mutatott rá Nicolae Ceausescu elvtárs — úgy vélik, hogy a propaganda föladata a párt politikájának megértése a tömegekkel. Ez valóban fontos tennivaló, de nem csupán erről van szó, hanem arról is, hogy tanulmányozzuk, kutassuk, megfigyeljük a jelenkor sok-sok fejleményét, jelenségét, vetületét s azok ismeretében a propaganda, az agitáció mozgosítsa a dolgozókat megfelelő magatartás kialakítására, a szocializmus ügyéért való kiállásra, áldozatkészségre.

Vannak, akik helyesen vetik föl az elvi kérdéseket, helyes általánosításokhoz jutnak, de itt meg is állnak, s emiatt egyes vállalatoknál, intézményeknél a propaganda elszakadt a termeléstől, a dolgozókat foglalkoztató gondoktól, magától az élettől. Mondani sem kell, hogy mennyire káros jelenség ez, mennyire hibás irányulásra vall. Mit ér az a politikai nevelés, amely nem nyújt útbaigazítást a termelés vagy kutatás fontos kérdéseiben, amelyik nem segíti elő a munka jobb megszervezését, nem nyújt bepillantást a közbizonyhoz való viszonyulás meghatározói közé, s nem iparkodik feleletet adni a munkásság napról napra fölvetett kérdéseire? Ebben az értelemben hangsúlyozta Nicolae Ceausescu elvtárs, hogy „...a párt határozatait, különböző dokumentumait [...] nemcsak azért vannak, hogy tanulmányozzák őket a pártoktatásban, hogy előterjesszék különböző tanácskozásokon, vagy előadják főiskolai szinten; ezeket azért dolgozták ki, hogy a mindennapi gyakorlatban útmutatóul szolgáljanak, tehát azért, hogy életbe ültessék őket.“ Ebben a vonatkozásban érdemes emlékeztetni arra, hogy a marxiz-lenini ideológia főismérve, mondhatni létalapja mindig is az élethez való szoros kötöttség volt. Döntő módon abban is különbözött a burzsoá ideológiától, hogy a

valóságból fakadt, a munka, a dolgozók kérdéseire kereste a választ, s a munkásmozgalom történelme során bonyolult helyzetekben is tudott megoldást találni.

Ha az ideológiai nevelés, ha a propaganda szorosan kapcsolódik az élet fölvetette kérdésekhez, akkor fölveszi a harcot bizonyos helytelen jelenségekkel, az egészségtelen viselkedéssel, helytelen magatartással, például a kispolgári, úrhatnám megnyilvánulásokkal szemben. „Hogy úgy mondjam, mi egyes igazgatóinkból »urakot« csináltunk, akik elfelejtették, hogy a munkások közül jöttek, elfelejtették azt, hogy a szüleik munkások...” — mutatott rá Nicolae Ceaușescu elvtárs, és hangoztatta, hogy a helyes nevelés nem tűrheti meg az ellentmondást a tanítás és a gyakorlat, az elvek kinyilatkoztatása és azok alkalmazása között. Ha a vezetők szemináriumon és tanácskozáson vallják, hogy a tömegek közt a helyük, hogy együtt kell haladniuk velük, akkor a termelésben éppúgy, mint a szabad idő okos, értelmes kihasználásban, részt kell venniük, példát kell mutatniuk, elősegítve a dolgozók legkülönbébb problémáinak megoldását.

A szabad idő kérdése egyébként nem véletlenül került szóba. A jövő évtől kezdve csökkentjük a heti munkaidőt, a szabad napok, órák száma több lesz, s nem mindegy az, hogyan gazdálkodunk majd a rendelkezésre álló többletidővel. A szabadidő-gazdálkodás a mai embernek világszerte egyre inkább gondjává válik, olyan ügyé, amely iránt a szocialista társadalom nem lehet közömbös. Különösen ifjúsági vonatkozásban nem, hiszen távolról sem mindegy, hogy a fiatalság tartalmas művelődésre, testnevelésre, aktív pihenésre fordítja-e szabad idejét, avagy italozásra, üres fecsegésre, tekergésre. Ezért is fontos, hogy az intézmények, vállalatok, üzemek igazgatói s más vezető beosztású dolgozói ne csupán ilyen vagy olyan vonatkozásban foglalkozzanak az alkalmazottakkal és a munkahely ügyével, hanem tág megközelítésben, sok mindenre kiterjedően, s ezt különösen a nevelés és a propaganda kiterjesztése révén érhetik el.

Propagandánk és népnevelésünk hatékonyságának egyik fokmérője az elvek és törvények életbe ültetése, gyakorlati érvényesítése. Sokat tettünk minden vonatkozásban; a dolgozók tanácsainak létrehozása, hatókörének kiterjesztése, az ez évben megtartott különféle kongresszusok mind azt szolgálják — a szocialista demokrácia szemléjében —, hogy a munkások, parasztok, értelmiségiek beleszóljanak életük megszervezésébe, fokozott módon vállaljanak részt az intézmények, vállalatok, községek és városok vezetéséből. A szocialista etika és méltanyosság elveit tartalmazó törvénykönyv azt a magasztos célt tűzte ki, hogy a szocialista humanizmus, az igazságosság, elvszerűség áthassa, alapvetően meghatározza közeletünk minden területét. A törvény azonban önmagában nem elegendő, gyakorlatba kell ültetni, el kell érnünk, hogy áthassa mindennapjainkat, hogy cselekedeteink vezérfonala legyen, hogy gondolkodásunk alapelveinek tekintsük.

Mint látjuk, a főtítkári expozé fontos elvi kérdésekre helyezi a hangsúlyt; a szocialista építés nem engedheti meg, hogy a törvények, határozatok csupán papíron maradjanak, nem tűrhető el, hogy az elvek és a gyakorlat között távolság tátongjon, nem — a kommunisták munkájának, magatartásának, egész életének jellemző vonása az elvszerűség, a marxí—lenini tanításhoz való messzemenő igazodás, a szocializmus törvényeinek alkalmazásáért, életbe léptetéséért vívott állandó küzdelem. Ez azonban bonyolult folyamat, hosszú és kitartó iparkodást igényel, következetességet és igényességet. Másokkal és önmagunkkal szemben egyaránt.

Ilyen megközelítésben tárgyalta a kérdést Nicolae Ceaușescu elvtárs a szeptember 21—23. között, az RKP KB székházában tartott munkatanácskozás során is, amikor rámutatott arra, hogy alaposan kidolgozott jó határozataink vannak, képesek is vagyunk végrehajtásukra, de „nem tudjuk kellőképpen megszervezni és irányítani megvalósításukat. [...] Nem tucatszi, hanem száz meg száz olyan esetet említhetnék, amikor az elvtársak elvárják azt, hogy más oldja meg problémáikat... Bizonyos nemtörődömség, bizonyos kényelmesség mutatkozik, gyengült a felelősség szelleme néhány olyan embernél, akinek feladata a különböző szektorok irányítása.“ Ahhoz azonban, hogy a határozatokat végrehajtsuk, hogy a törvényeket, intézkedési terveket gyakorlatba ültessük, szükséges egyfelől eme dokumentumok széles körű és alapos földolgozása, részletekig menő tanulmányozása, másfelől viszont a valóság beható ismerete. Ez utóbbi kérdés viszont összefügg a helyes, korrekt tájékoztatással, a tények adekvát feltárással és tiszteletével. „Meghonosodott az az igen káros szokás, hogy amikor számos hiányosság és nehézség mutatkozik, egyes elvtársak úgy vélik: nem feltétlenül szükséges beszámolni róluk“, holott „a felmerülő hiányosságok és hibák közül sokat el lehetne kerülni reális ismertetéssel, jó tájékoztatással, amit természetesen azonnali intézkedésekkel kell kísérni a dolgok helyrehozására“.

Számunkra, magyar nemzetiségű dolgozók számára különösen fontos, és részünkről sajátos figyelmet érdemel mindaz, amit Nicolae Ceaușescu elvtárs mon-

dott a szeptember eleji tanácskozáson a nemzetiségi kérdés különböző vetületeire és részleteire, a kérdéshez való viszonyulásunkra vonatkozóan is: „A pártpropagandának s az egész politikai-ideológiai tevékenységnek sokkal határozottabbnak kell lennie a nemzetiségi kérdésben folytatott politikánk s az ennek alapját képező elvek tisztázásában.“

Ezúttal csak arra mutassunk rá, hogy az idézett mondat fontos ösztönzést, serkentést tartalmaz. A nemzetiségi kérdés olyan, mint maga az élet: alakul, változik, fejlődik; másként viszonyult hozzá a polgári állam, a burzsoá pártok, s másként a kommunisták és szocialista államunk. De mi magunk is mást tudtunk elérni harminc évvel ezelőtt, mint ma. A szocialista építés előrehaladtával ez a kérdés is természetes módon igényli, hogy fejlettebb körülményeink arányában közelítsük meg, s az évtizedek során szerzett tapasztalatokat elvi síkon is tisztázzuk, hozzájárulván ily módon is e kérdés tudományának gyarapításához.

Hagyománnyá vált nálunk, hogy két pártkongresszus között pártkonferenciákat tartunk; ez a szocialista demokrácia jegyében történik abban az értelemben, hogy a konferenciák lehetőséget nyújtanak, alkalmat teremtenek, fórumot létesítenek az időközben előállott helyzet, az elért eredmények, a felmerült kérdések, gondok, föladatok széles körű megvitatására az egész ország közvéleménye előtt, s hozzásegítenek az eredményhez vezető elvi tisztázás és a gyakorlati eljárások, módszerek, intézkedések kidolgozásához. A XI. pártkongresszus óta eltelt időszak eredményekben gazdag korszaka volt szocialista építésünknek, történelmi közelmúltunknak. Noha nem kevés nehézséggel, asszállyal és árvizekkel, a tőkés világot sújtó gazdasági pangás és infláció ránk is kiható következményeivel kellett megküzdenünk, előző ötéves tervünket sikeresen teljesítettük, s a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom építése terén nagy utat tettünk meg. A jelenlegi ötéves tervünkől eddig eltelt egy év és kilenc hónap alatt ugyancsak jó munkát végeztünk, habár nagy nehézségekkel — újabb árvízzel, valamint földrengéssel — kellett szembenéznünk. Mindezek ellenére azonban gyors ütemben, töretlen lendülettel épültek új üzemek, lakótelepek és útvonalak, s tavaly mezőgazdaságunk eddig ismeretlen nagy termést ért el. Megemlítendő még, hogy a *Megéneklünk, Románia* első szakasza országos méretű művelődési föllendülést eredményezett, a magyar anyanyelvű kultúrára is jótékony hatást fejtett ki, ami arra ösztönöz, hogy az elért szintnél feljebb lépjünk, s a lehetőségeket jobban kiaknázzuk.

Nem kevés azonban a gond sem. Igen-igen sok például a tennivalónk a környezetvédelem, az egészségügy terén; a közoktatás nagyarányú átalakulása is természetesen kérdést vet föl. Az év végén összeülő pártkongresszus mindezt megvitatja majd, s értékes útmutatásokat fog nyújtani az egyes iparágak, mezőgazdasági körzetek avagy kutatási föladatok vonatkozásában éppúgy, mint a *Megéneklünk, Románia* festszívál új szakaszát illetően.

Decemberben ünneplünk még egy korszakos jelentőségű eseményt: a köztársaság kikiáltását. Ezt az évfordulót esztendőről esztendőre méltóképp köszöntöttük, de más az évenként megismétlődő útfölmérés, és más lesz az idei. Ezúttal kerek harminc esztendőt ünneplünk, a három évtized pedig már nagy idő, még történelmi mértékkel mérve is, gondoljuk csak meg: egy egész emberöltő. Demográfiai vonatkozásban ez nem kevesebbet jelent, mint azt, hogy az ország lakosságának nagyjából a fele már a köztársasági érában született, minden ízében, mondhatni testileg-lelkileg a republikánus korszak gyermeke, semmi köze már a monarchiához, a királysághoz, s mindahhoz, amit az megtestesített: az osztálytársadalomhoz, a kizsákmányolásra épült kapitalizmushoz, a nyomorhoz, a dolgozó embert akkor sújtott különféle megalázó eszközökhöz, eljárásokhoz, manőverekhez, amelyeket az idősebb nemzedék ma sem tud feledni.

És ha beszélhetünk korunkban a fölgyorsult időről, akkor az elmúlt három évtizedes köztársasági korszakunkra különösen jellemző a fölgyorsultság, a fokozott ütem, a szopora lépéstartás. Ha — kissé leszűkítve — egyetlen sajátosságban akarnók kifejezni republikánus közelmúltunk és jelenünk meghatározását, akkor mindenképp a nekigyürközés, az iramváltás jegyét hangsúlyoznók. Mert ebben az időben lettünk végre igazán haladó berendezkedésű állammá, ebben a korszakban számoltunk föl minden feudális, középkori köllöncöt, ez időben zárköztünk föl az európai államok sorába, ezóta tudtunk behozni sokat-hajdani elmaradottságunkból, ezóta váltunk agrárországból ipari állammá.

S mindezt pártunk vezetésével, a köztársasági eszmék régi hagyománya szellemében, a marx—lenini tanítások alapján, a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom megteremtése, a nép anyagi és kulturális jólétének elérése végett tettük. Eme fölgyorsult időben elért eredményeink és gondjaink fölmérésére, elemzésére a következő számokban több alkalommal visszatérünk.

KORUNK